

Ing. Amália UHLIAROVÁ, námestníčka RLZ

Rok jedenásty a päťdesiaty

Sme realisti: náš jubilejný 50. rok práce tejto nemocnice sa nevyvíja nijako slávnostne a jubileum nie je v centre našej pozornosti. Na druhej strane, nevidím ani dôvod vytesniť jubileum na okraj nášho záujmu. V ťažkých časoch má azda ešte väčší význam než v iných pripomenúť si tú polstoročnú cestu. Veď predsa na tej ceste je rad obdivuhodných osobností, pozoruhodných pracovných výkonov a generácie od roku 1961 vybudovali nemocnicu, ktorá prevyšuje mnohé iné regionálne nemocnice.

Nič na tom nemení ani fakt, že nás trápia vážne ekonomické problémy. Malou útechou nám je, že sme ich nespôsobili my; ale systémové chyby nášho zdravotníctva a ich dlhodobé neriešenie politikmi všetkých úrovní. V nemocnici sme urobili všetko, čo sa dalo a významne sme dopad systémových chýb zmiernili. Každý deň sa tomu vedenie NsP venuje a hľadá v spolupráci so zriaďovateľom, poslancami, poisťovňami a Sociálnou pois-

Dokončenie na str. 2

50 rokov nemocnice si pripomenieme 8. apríla Zdroj kontinuity a sebavedomia

Napriek ťažkej ekonomickej situácii (alebo práve preto) pripravilo vedenie NsP v spolupráci so zamestnancami niekoľko podujatí, ktorými si pripomenieme založenie našej nemocnice a jej slávnostné otvorenie 25. februára 1961. O zmysle podujatí hovorí riaditeľ NsP MUDr. L. Gerlich, MPH: „Primárne nešlo o strategické premýšľanie ani cieľ, jednoducho to bola ambícia využiť okružhle 50. výročie na zdokumentovanie doterajšej existencie a činnosti nemocnice a okolia a jeho zachovanie pre budúcnosť. No v súčasnosti už máme na mysli aj stratégiu - dovnútra ide o

posilnenie sebavedomia, istej kontinuity a generáčnej spolupatričnosti zamestnancov, samozrejme s vplyvom na firemnú kultúru, a navonok ide aj o propagáciu nemocnice.“

Okrúhle jubileum si pripomenieme prostredníctvom slávnostnej akadémie, vedeckej konferencie a spoločenského večera, to všetko v piatok 8. apríla v KaSS v Bojniciach. Na akadémia sú pozvaní význační bývalí zamestnanci a súčasní vedúci pracovníci NsP, predstavitelia zriaďovateľa a štátnych a samosprávnych orgánov, partneri a sponzori nemocnice. Na vedeckú konferenciu je poz-

vaných cca 300 odborníkov a okrem prezentácií odznejú prednášky o vývoji medicínskej terapie a o novinkách v liečbe, a to z oblasti lekárskej i ošetrovateľskej starostlivosti. Večer 8. apríla bude v kongresovej sále KaSS spoločenský večer s tancom pre zamestnancov NsP a hostí.

Na slávnostnej akadémii budú zaslúžilí bývalí i terajší zamestnanci ocenení pamätnými listami a pamätnými medailami a slávnostne bude uvedená do života aj nová, dosiaľ najpodrobnejšia publikácia o našej nemocnici. (mb)

Nedožitie výročie MUDr. Ľ. Cmarku

Prvý deň minulého mesiaca by sa bol dožil 85 rokov emeritný primár urologického oddelenia našej nemocnice MUDr. Eudovít Cmarko. Rodák z Bojníc po maturite na prievidskom gymnáziu v roku 1945 a po promócií na Lekárskej fakulte v Bratislave v roku 1951 nastúpil ako sekundárny lekár do nemocnice v Palúdzke (teraz Lipt. Mikuláš), kde počas jedného roka prešiel krčným, detským a chirurgickým oddelením. Potom ho čakala dvojročná vojenská služba. Po jej skončení nastúpil do OÚNZ Martin, najprv aby zastupoval obvodného lekára v Krpeľanoch a potom chýbajúceho lekára na rádiodiagnostickom oddelení v martinskej nemocnici. 1. 3. 1955 prešiel na urologické oddelenie, ktorého primárom vtedy bol MUDr. Pěč, Bojničan

a sused Cmarkovcov. Počas pobytu na tomto oddelení absolvoval prvú atestáciu z chirurgie a atestáciu z urológie (vtedy ako nadstavbovú atestáciu chirurgie). Nejaký čas vykonával v nadúvazku i funkciu závodného lekára nemocnice. 24. februára 1961 sa vrátil do rodných Bojníc ako ordinár chirurgického oddelenia pre urológiu v novootvorenej nemocnici. Pôvodne plánované otvorenie samostatného urologického

Dokončenie na str. 2

Vďaka za spoluprácu

Sociálna poisťovňa, pobočka Prievidza, vyjadruje úprimné poďakovanie MUDr. Ottovi Šupíkovi všeobecnému lekárovi NsP so sídlom v Bojniciach za aktívnu spoluprácu, ktorá prispela k zvýšeniu kvality výkonu lekárskej posudkovej činnosti.

Prajeme Vám a celému kolektívu veľa zdravia, osobných a pracovných úspechov. S pozdravom

MVDr. Norbert Turanovič,
riaditeľ pobočky, 31.12.2010

Snímka vľavo: súčasťou slávnostného otvorenia 25. 2. 1961 bolo aj odovzdanie symbolického kľúča od nemocnice - z rúk hl. sestry a zástupcu baníkov.

• Emeritní primári, zľava: MUDr. Jozef Beňo (detské), MUDr. Valéria Buzeková (OKB), MUDr. Matej Pauliny (int.), MUDr. Vlasta Cmarková (RZP), MUDr. Ondrej Štermenský (ORL), Imrich Letavaj (vrchný zubný laborant) a MUDr. Daniel Kindernay (chir.).

Snímka: súkr. arch.

Reminiscencie 1961-2011

Reminiscencie 1961-2011

Nedožité výrocie...

oddelenia bolo realizované až 1. 1. 1974. Tu sa stretol so svojim bývalým primárom z detského oddelenia v Palúdzke MUDr. Chmelom, ktorý nastúpil v našej nemocnici ako vedúci lekár novorodeneckého úseku. Funkciu primára urologického oddelenia vykonával až do 21. 7. 1986, keď podľahol zákernej chorobe.

Poznali sme ho ako priateľského a rozvážneho človeka, ktorý sa venoval len svojej rodine, práci a svojej záľube poľovníctvu.

Takto spomíname na Bojničana MUDr. Ľudovíta Cmarku, ktorý nás predčasne opustil.

(ksch)

Chcete pomôcť nemocnici?

Vážení obchodní partneri, občianske združenie PRO SALUTE sa na Vás aj tento rok obracia so žiadosťou o poskytnutie pomernej časti zaplatenej dane fyzických aj právnických osôb za rok 2010.

Ak máte záujem pomôcť najväčšiemu zdravotníckemu zariadeniu v našom regióne, informujte, prosím, svojich zamestnancov, rodinných príslušníkov, rodinu a klientov o možnosti poukázať časť svojej dane prostredníctvom tohto združenia Nemocnici s poliklinikou Prievidza.

Údaje a využitie príspevkov z minulých rokov i vzory tlačív platných pre rok 2011 sú k dispozícii.

V mene zamestnancov a predovšetkým pacientov našej nemocnice ďakujem za Vaše pochopenie a pomoc.

Ing. Ľudmila Veselá
vedúca odboru marketingu

Námestník HTS Ing. M. Petrušák o ekonomike 2010 Relatívne zlepšenie; dlh rastie

Vo predposlednom vydaní Nemocnice 2010 ste uviedli pri hodnotení 1/2 roka priebežnú stratu 293 705 eur, čo bolo menej než za polrok 2009. Ako sa črtá hospodársky výsledok za rok 2010?

- Za rok 2010 sme vykázali stratu 1 206 572 eur oproti strate v roku 2009, ktorá bola 1 284 513 eur, čo je zlepšenie o 77 640 eur (6 perc.).

Ako bol splnený plán výnosov NsP na rok 2010 v štruktúre? A ako sa vyvíjali náklady? V 2. polroku ste očakávali relatívny nárast osobných nákladov.

- Náklady celkom oproti minulému roku vzrástli o 0,8 perc., pričom osobné náklady vzrástli o 2,12%, čo znamená pokles ostatných nákladov. Výnosy celkom oproti roku 2009 vzrástli o 1,3 perc., z toho výnosy od zdravotných poisťovní vzrástli o 2,5 perc. V štruktúre rástli výnosy od ZP takto: ZP Dôvera o 10 perc., VŠZP o 1,5 perc., Union 3,8 perc. V náhodilých príjmoch za platené služby bol nárast o 111 tis. eur, príjmy v podnikateľskej činnosti klesli o 2 perc. a výnosy zo zúčtovacích vzťahov klesli o 274,4 tis. eur.

V nákladoch bol oproti roku 2009 najvyšší nárast v osobných nákladoch o 216,9 tis. eur (2,12 perc.) a spotrebe liekov a SZM o 197,2 tis. eur (6,3 perc.), v ostatných nákladových položkách došlo k poklesu, resp. zostali na tej istej úrovni. V 2. polroku 2010 došlo k očakávanému nárastu osobných nákladov oproti 1. polroku 2010 o 316 385 eur (vplyvom dohodnutého nárastu priemernej platov).

Ako sa vyvíja cash flow nemocnice zadlženosť a schopnosť splácať staré záväzky voči dodávateľom a SP?

- Vykazovaná strata vygenerovala nepriaznivú situáciu v cash flow. Záväzky voči dodávateľom koncom roku 2010 nenarástli oproti minulému roku, avšak dlh voči SP po lehote splatnosti vykazujeme v objeme 2 mil. 558 tis. eur. Tento stav vyplýva hlavne v poddimenzovaných platiach od zdravotných poisťovní, najmä od VŠZP, za súčasný rozsah poskytovanej zdravotnej starostlivosti.

Prípravil: M. Beňadik

Rok jedenásty a päťdesiaty

fovňou východiská a riešenia. Neбудme maloverní.

Jubileum je určitým zrkadlom, že náš „špitál“ prekonal viacero vážnych skúšok. Myšlienka založiť ho žila temer štyri desaťročia. Veď bola „v hre“ aj Handlová aj Nováky, väčšie priemyselné centrá, než vtedy bola Prievidza. No ona bola okresným sídlom a to spolu s polohou a priestorovými možnosťami rozhodlo o výstavbe nemocnice v Prievidzi, resp. v Bojniciach. Zabezpečiť kvalitný personál bol vtedy priam heroický výkon a medicínske či odborné úspechy, ba i pôsobenie akademicky graduovaných osobností v našej nemocnici dodnes potvrdzuje, že toto zariadenie má od začiatku vysoké ambície. A máme ich aj dnes.

Určitým spôsobom to potvrdzuje aj štruktúra podujatí k jubileu. Hoci je faktom, že ekonomickú ťarchu tohto podujatia nesú na pleciah najmä naši sponzori, na druhej strane je ocenením pre nás všetkých, že požívame taký rešpekt. To je výsledok práce každého nášho zamestnanca rovnako ako sa každý zamestnanec stretne s nejakým výstupom jubilejných aktivít.

Nech tento rok 2011-ty v našom vedomí charakterizuje predovšetkým to, že je jubilejný päťdesiaty v živote našej nemocnice.

Z príhovoru riaditeľa NsP na novoročnom stretnutí vedúcich pracovníkov NsP

Parlamentné a komunálne voľby, augustová povodeň, zamietnutá žiadosť na financovanie rekonštrukcie monobloku z eurofondov, nafaňovanie o zmluvu so ZP Dôvera, 50. výročie bojníckej patológie, protestné hnutie lekárov z českých nemocníc - to sú udalosti, ktoré stručne glosujú náš rok 2010.

V roli poslancu VÚC som za uplynulý rok nedosiahol pre nemocnicu a zdravotníctvo v TSK nič. Výkon mandátu je dosiaľ pre mňa hlbokým sklamaním a frustráciou, dúfam, že skúsenosti z prvého roka funkčného obdobia budem môcť tento rok využiť pri obhajovaní a presadzovaní našich

záujmov a potrieb. Systémové riešenie problémov v zdravotníctve je napriek novej vládnej zostave v nedohľadne a prípadná transformácia nemocníc v TSK je zatiaľ len v rovine špekulácií a klebiet - osobne nemám vedomosť o žiadnej serióznej príprave transformácie nemocníc VÚC. Dopad komunálnych volieb na vzťahy okolitých miestnych samospráv k nemocnici pre krátkosť času ešte nemožno hodnotiť.

V r. 2010 prebehli voľby orgánov ANS - zostal som členom Rady ANS aj vyjednávacích tímov pri rokovaní so zdravotnými poisťovňami.

V oblasti riadenia sme pokročili v plánovaní a kontroli pri validácii výkonových ukazovateľov z NIS, v zavádzaní systému analýz pomocou softvéru Qlik view, rozšírili sme motivačné odmeňovanie pohyblivou zložkou mzdy aj na vedúcich odborov z úseku HTS. Tento rok chceme viacej využívať možnosti analýz na rozhodovanie, s výstupmi v riadení výkonosti a tesnejším previazaním na motivačný systém. Dôraz chceme kladť na riadenie nákladov a zvyšovanie produktivity práce.

Pokračovanie na str. 3

ANKETA

Čo vám hovorí pojem „odbor“? Aký je váš názor na ich prácu, resp. čo by podľa vás mali v súčasnosti v nemocnici robiť?

Dana Gajdošíková, sociálna sestra psychiatrického oddelenia: Členkou odborovej organizácie som od nástupu do zamestnania v nemocnici, v minulosti som v tejto organizácii aj aktívne pracovala. V tom období sa členská základňa prakticky rovnala počtu zamestnancov. Odbory (okrem vyjednávania s riaditeľstvom ohľadom pracovno-právnych vecí) organizovali rôzne kultúrne, spoločenské, športové akcie, kurzy, posedenia pre dôchodcov.

Samozrejme, aj tu sa veľa zmenilo, ľudia nechcú byť organizovaní, čím sa pozícia odborov mení. Z môjho pohľadu zostala hlavná pod-

stata - hájiť záujmy zamestnancov voči zamestnávateľovi - pracovné podmienky, ochranné pomôcky, pracovný čas a iné náležitosti vyplývajúce zo Zákonníka práce. Predpokladám, že člen výboru odborovej organizácie, alebo poverená osoba sa zúčastňuje porady riaditeľa, kde má možnosť predniesť požiadavky zamestnancov.

Na otázku, čo by mali robiť odbory v súčasnej situácii v zdravotníctve sa odpovedá ťažko, azda obhájiť a udržať kolektívnu zmluvu aspoň v takej podobe, ako je teraz.

Marian Krčík, kurič-operátor RS, predseda výboru ZO SOZ ZaSS: Odbory stratili reputáciu svojou činnosťou do roku 1989, následne sa z mnohých komunistov rýchlo stali aktívni členovia iných strán v celom politickom spektre a z odborárov sa stali neodborári (na ich vlastnú škodu).

Hlavnou činnosťou odborov v súčasnosti je obhajovať práva a záujmy zamestnancov, zdravotníctvo nevyvíjajú. Zamestnávateľ potrebuje zarobiť a zamestnanec bude stále ten, ktorý ťahá za kratší koniec. Odbory sa snažia o vyrovnanie síl, dosiahnutie vyváženého vzťahu, aj keď pohľad zdola na aktivity vrcholových predstaviteľov odborov je niekedy na zaplakanie.

Ja som členom odborov od nástupu do NsP v roku 1991, dokonca si myslím, že patrí medzi aktívnejších členov u nás. V nemocnici pracujú dve odborové organizácie a organizovanosť je približne 25 %. O všetkých aktivitách ZO SOZ ZaSS sú jej členovia informovaní mesačne prostredníctvom úsekových dôverníkov, vedenie umožnilo odborom informovať prostredníctvom intranetovej stránky nemocnice, každý člen, alebo zamestnanec môže predložiť

svoj problém, dotaz, návrh na zasadnutie výboru ZO, ale záujem o činnosť odborov u nás je priam úbohý. Treba si uvedomiť, zdá sa, nepochopiteľnú vec, napr. všetky náležitosti vyjednané odbormi pobe-rajú všetci zamestnanci. Odborári členským platia celý aparát ľudí pripravujúcich kolektívnu zmluvu a neodborári sa vezú, možno zvýšenie platu, znížený týždenný pracovný čas atď. nechcú. Všetko je jednoduché, každý zamestnanec nech zhodnotí svoje individuálne možnosti domôcť sa svojich práv, záujmov a možnosť kolektívne, vo väčšej sile sa ich dožadovať.

Spolupráca vedenia NsP a odborov u nás je korektná, keďže trochu do toho vidím, môžem povedať priam ukážková a závideniahodná, zásluhou všetkých zúčastnených strán.

Pokračovanie na str. 4

Z príhovoru riaditeľa NsP na novoročnom stretnutí...

► ► ►

Pri verejnom obstarávaní sme 54 perc. finančného objemu všetkých nákupov tovarov a služieb realizovali pomocou elektronických aukcií. V tejto oblasti patríme v slovenskom zdravotníctve k priekopníkom a lídrom. Je to predovšetkým zásluhou p. námestníka Ing. Petruľáka, referentky pre VO p. B. Borckovej a tých, ktorí tieto nákupy realizujú, teda PhMr. Lukáčovej a p. I. Sluchovej z NL a p. Tonhauserovej z nákupu. Naše skúsenosti so systémovým prístupom k riadeniu i aukčnými nákupmi sme prezentovali na celoslovenských fórach.

Koncom mája sme úspešne absolvovali recertifikačný audit systému riadenia kvality spoločnosťou LCC a obdržali sme certifikát podľa novelizovanej normy ISO 9001:2009. Úspešnú recertifikáciu SMK nemá za sebou viac ako 5 nemocníc v SR. Vďaka za to patrí všetkým zúčastneným, najväčším dielom však MUDr. M. Kudláčkovi, p. A. Jedinej a p. námestníčke PhDr. I. Pastierikovej.

Pokračovali sme v mobilizácii technických i užívateľských rezerv NISu, spojenej s jeho nevyhnutným doplnením a aktualizáciou. Sfunkčnili sme modul administratívneho softvéru e-spis na úradovanie zmlúv. Register zmlúv sa nám po štvorročnom úsilí podarilo dostať do prehľadného a funkčného stavu, najmä vďaka p. Škultétyovej z PRO, a p. Duchonovej zo sekretariátu.

Po vyše ročnom úsilí sme koncom roka spustili novú správu registra pacientov v NIS, od ktorej očakávame zníženie administratívnych chýb vo vykazovaní výkonov. Zavádzame systém objednávania pacientov na ambulancie vyšetrenie prostredníctvom internetovej aplikácie mojlekar.eu. MO zabezpečilo výber 2% dane z príjmu pre občianske združenie Pro Salute vo výške 19 105 eur (skoro dvojnásobok oproti r. 2009). Zabezpečilo aj oslovovanie sponzorov a úradovanie sponzorských zmlúv na 67 130 eur. Manažovalo vyšetrenia pre zmluvnené pracovné zdravotné služby a ostatné priamo platené zdravotné výkony. Vďaka Ing. I. Veselej budeme mať čoskoro novú podobu webovej stránky nemocnice.

Na úseku starostlivosti o zamestnancov úsek RLZ organizoval psychologmi vedené tréningy na zvládanie stresu a krízovú komunikáciu pre ex-

ponované pracoviská (COS a operačné oddelenia), rekondičné pobyty pre 2 zamestnankyne z patológie, v júni športové popoludnie pre zamestnancov - akciu s potešujúco rastúcim záujmom a účasťou. Veľa práce si vyžaduje prebiehajúci projekt špecializačného vzdelávania lekárov s finančným príspevkom z eurofondov (zaradených máme 16 lekárov vybraných odborností), ktorý rovnako ako kurzy e-learningu pre 150 účastníkov zvládame len vďaka enormnému pracovnému nasadeniu p. námestníčky Ing. A. Uhlirovej a p. H. Kiripolskej. Za e-learning, financovaný z eurofondov cez OZ Pro Salute musím pochváliť aj Ing. I. Vavrovú a PRO - Mgr. Fabiana a p. L. Škultétyovú.

Na úseku LPS spomeniem rámcovo niektoré inovácie a úspechy. Na OAIM sme obnovili monitoring ICP, zaviedli sme používanie laryngeálnych masiek a niektoré nové postupy ventilácie, začali sme s USG detekciou nervov a žíl pri regionálnych anestéziách a kanylácii IHDŽ, rozšírila sa činnosť algeziologického stacionára v nových priestoroch, so samostatnou ambulanciou časťou a priestormi pre podávanie terapie - o rebox a bankovanie. Interné oddelenie sa muselo od polovice roka vyrovnávať s nárastom pacientov na intenzívnu starostlivosť po uzatvorení internej JIS a ARO v nemocnici v Handlovej, rutinne sa na internej JIS rozbehla trombolytická liečba masívnej a submasívnej pľúcnej embólie. Na OPCH sme začali s akútnym manažmentom astmatikov počas záchvatu pomocou elektronickej vyhodnocovanej PEF, v spolupráci s RDG sa začali vykonávať punkčné biopsie subpleurálne lokalizovaných tumorov. Aj gynekologicko-pôrodné oddelenie sa muselo vyrovnávať s nárastom činnosti, keď sa v polroku uzavrelo gynekologicko-pôrodné odd. v Handlovej. Z inovácií spomeniem využitie jednorazového a traumatického východového vákuum-extraktora a východového forcepsu sec. Simpson v II.d.p. pri ukončení pôrodu, zavedenie jednorazového rúškovania pri spontánnych pôdoch, aplikáciu Ilyalbariér gélu a Adept roztoku na riešenie redukcie adhézií pri operáciách a riešenie stress inkontinencie pomocou suburetrálnej pásky. Na chirurgii sme začali s laparoskopickými operáciami nádorov hrubého čreva, na ortopedicko-traumatologickom odd. s revíznymi endoprotézami kox aj s použitím alopstepu, endoprotetika kolena sa stala ru-

tinou operačnou liečbou. Usporiadali sme celoslovenskú traumatologickú konferenciu a v spolupráci s f. Manus Med sme organizovali veľmi úspešný česko-slovenský kongres chirurgie ruky. Urológovia začali vďaka novému sonografu robiť USG asistovanú cieľnú transrektálnu biopsiu prostaty a v spolupráci s chirurgami začali s LSK nefrektómiami. ORL začalo s endoskopickou adenotómiou a rhino, epifaryngom a laryngofibroskopickou diagnostikou, očné oddelenie s optickou koherentnou tomografiou pri vyšetrení šiatnice, najmä terča zrakového nervu a predného segmentu oka a v operatívne s implantáciou nového druhu intrakulárnych šošoviek, s fixáciou na dúhovku, pri riešení potraumatických stavov a pooperačných komplikácií.

Pediatri sa museli vyrovnávať spolu s pôrodníkmi s nárastom činnosti na novorodeneckom úseku, zo sponzorských zdrojov vybudovali nadštandardnú izbu na dojčenskom odd. Psychiatri, okrem náročných klinických štúdií účinku liekov, rozšírili činnosť ambulancie a stacionára pre drogovú závislosť a v rámci celoslovenských aktivít sa pripojili k programom patientskej advokácie a programu pre dobré zdravie u psychotických pacientov. Kozári rozšírili ambulanciu starostlivosti o venerologických pacientov. Na neurologii sme začali s USG vyšetrením cerebrálnej cirkulácie, s úspechom sme ukončili európsku klinickú štúdiu liečby bolestí hlavy, kde sme boli vyhodnotení ako najúspešnejší investigátor zo šiestich slovenských pracovísk. Tradične veľký ohlas a úspech zožalo neurofarmakologické sympóziu s medzinárodnou účasťou. Na COS sme kúpili endokameru a optiky do arthroscopie veže, nový monitor a optický kábel pre urologickú endoskopickú vežu, čiastočne sme obnovili instrumentárium všetkých operačných sál. Na OCS SME zaviedli monitoring predsterilizačnej prípravy zdravotníckych pomôcok a kontrolu účinnosti procesu umývania a dezinfekcie v ultrazvukových čističkách testovacím súpravami Sono check a Wash check.

Na RDG sa zaviedli corecut biopsie prsníkov a rozšírila sa činnosť intervenčnej rádiológie z dvoch na tri dni v týždni. Na OKB a HTO sme po výmene analyzátorov a upgradu informačného systému začali s používaním

Pokračovanie na str. 6

Kreslá zo zbierky

Onkologické oddelenie NsP Prievidza so sídlom Bojnice organizovalo 16. apríla 2010 akciu Deň narcisov. Z našich stanovišť bola zozbieraná suma 1695 eur. Celkový výnos zbierky Deň narcisov 2010 je aj zásluhou vás 891.514,21 eur. Z tejto čiastky Liga proti rakovine poskytla pre naše oddelenie peňažný dar 1.500 eur. Z uvedenej sumy boli zakúpené dve polohovateľné kreslá. Od decembra 2010 sú k dispozícii pacientom na ambulancie podanie liečby, čím sa zvýšil komfort pacienta počas aplikácie chemoterapie.

Viera Kurbelová,
vedúca sestra onkologického odd.

Ďakovanie

Vďaka magisterskému štúdiu v Bratislave mám možnosť stretávať sa s osobnosťami ošetrovateľstva. Rada by som z tohto dôvodu odovzdala pochvalné slová námestníčke pre ošetrovateľstvo Mgr. I. Pastierikovej od uznávanej osobnosti v ošetrovateľstve prof. PhDr. Vlasty Závodnej, PhD., ktorá spoznala námestníčku pre ošetrovateľstvo pri obhajobe rigorózne práce a mne ich povedala pri jednej zo skúšok. Pokúsím sa použiť jej slová: „Práca a obhajoba Mgr. Pastierikovej bola perfektná, vedenie urobilo kus práce pre nemocnicu.“

Považujem si za povinnosť poďakovať sa so všetkými o tento zážitok, lebo ja som to tak naozaj vnímala (študentky vedia, o čom píšem). Týmto som len chcela povedať nielen sama za seba: Pochvala je, nech sme kdekoľvek, príjemnejšia ako hanlivé slová. Robiť veci správne nie je samozrejme, tak si to nezabúdajme vážiť. Každý sme manažér, hoci si to ani nevedujeme, a byť dobrým manažérom je veľmi ťažké.

Na záver: Veľké „vďaka“ námestníčke pre ošetrovateľstvo PhDr. I. Pastierikovej a celému manažmentu pod vedením MUDr. L. Gerliča.

Bc. Ludmila Šramatová

Reminiscencie 1961-2011

Základný kameň položili v r. 1956, výstavba trvala päť rokov.

Reminiscencie 1961-2011

Emer. primár MUDr. K. Schmidt, nemocnica ešte nedokončená.

V čom sme predbehli dobu a sme lídrom v zdravotníctve na Slovensku

Elektronická aukcia je efektívny nástroj na získanie najlepšej cenovej ponuky počas procesu verejného obstarávania. Hlavným zmyslom a cieľom elektronickej aukcie je nájsť optimálneho dodávateľa žiadaného tovaru postupom spĺňajúcim základné povinnosti verejného obstarávateľa v zmysle zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní, ktoré sú princíp rovnakého zaobchádzania, princíp nediskriminácie uchádzačov alebo záujemcov, princíp transparentnosti a princíp hospodárnosti a efektívnosti.

V roku 2006 nám WELL management, s.r.o., Bojnice ponúka testovací a implementačný projekt „SLIDEIMPLEMENTATION PROe.biz“, čo je SW systém na uskutočnenie elektronickej aukcie. Konanie prebieha formou on-line pripojenia a súťaže, t.j. zadávania ponúk do virtuálnej aukčnej siene. Celý proces verejného obstarávania je po sekundách zaznamenaný, zdokumentovaný a elektronicke vyhodnotený. Používaný SW systém je zabezpečený a nie je možné ho v priebehu aukcie ovplyvniť realizátorom aukcie. Ideálny spôsob na dodržanie všetkých princípov verejného obstarávania.

V rámci 3-mesačného testovania sme uskutočnili 11 elektronickej aukcií na nákup liekov, potravín a špeciálneho zdravotníckeho materiálu. Zo vstupnej ceny aukcií 6 958 409 Sk sme ušetrili takmer 1 milión, presne 945 399 Sk, t.j. priemerné 13,59 %. Na základe týchto výborných výsledkov sme uzavreli s uvedenou spoločnosťou zmluvu o poskytnutí „Virtuálnej aukčnej siene“, t.j. prenájom SW PROe.biz na uskutočňovanie elektronickej aukcií na nákup rôznych komodít.

Po päťročnom využívaní tohto programu trochu štatistiky: Za päť rokov sme uskutočnili 155 elektronickej aukcií. Aukcie sa uskutočňovali na nákup liekov, infúzných roztokov, špeciálneho zdravotníckeho materiálu (miska Petri, vrecká urinálne, striekačky, odberové tampóny, skúmavky, rukavice vyšetrovacie, plienkové nohavičky a iný materiál), jednorazový odberový systém krvi, všetkých druhov potravín, kancelárske potreby, čistiace a dezinfekčné prostriedky, pracovnú obuv, oprava strechy, pracovné oblečenie, plachty operačné,

technologické zariadenie do kuchyne, elektroinštalačný materiál, špeciálny obalový materiál, paplóny a vankúše a mnohé iné. Celková vstupná cena aukcií: 2 800 000 eur (84 350 000 Sk). Usporiadlo sa 314 000 eur (9 459 000 Sk), t.j. priemerne 11,23 %. Ak vyberiem len rok 2010, keď bolo uskutočnených 34 aukcií v celkovej cene 821 260 eur (24 741 000 Sk) a úspora: 87 520 eur (2 636 600 Sk). Priemerné percento úspory sa dosiaholo 10,66 %.

Zaujímavá aukcia so vstupnou cenou 1 607 946 Sk bola uskutočnená v roku 2008 na nákup fakoemulzifikačného

odd. zdravotníckeho materiálu, uskutočnila 41 aukcií so vstupnou cenou 241 072 eur (7 262 542 Sk) a priemernou úsporou 19,53 %, Gabriela Tonhauserová v spolupráci s Miroslavou Mocnou (pracovníčky skladu MTZ) uskutočnili 23 aukcií so vstupnou cenou 242 725 eur (7 312 336 Sk) a priemernou úsporou 19,41 %. Božena Borková, samostatný referent pre verejné obstarávanie, uskutočnila 42 aukcií so vstupnou cenou 1 240 862 eur (37 382 234 Sk) s priemerou úsporou 10,92 %.

Nás poskytovateľ SW f. WELL mana-

Elektronická aukcia - čo je to?

kačného prístroja pre očné oddelenie. Cena prístroja v aukcii bola znížená na 1150000 Sk. Takže za nákup tohto prístroja sme vďaka elektronickej aukcii dosiahli úsporu 457 946 Sk (28,48 %) z ceny prístroja pred aukciou.

Najdlhšie trvajúca aukcia bola posledná aukcia v decembri 2010 na dodávku základných potravín, trvala 6 hodín a 21 minút. Druhý rekord v tejto aukcii sme dosiahli s najvyššie dosiahnutou úsporou za päť rokov 19 287 eur (581 000 Sk), čo je 28,94 % z ponúknutej ceny pred uskutočnením aukcie. Zaujímavosťou je, že na prvom mieste v aukcii sa umiestnil ten istý dodávateľ, ktorý nám dodával potraviny aj pred uskutočnením verejnej súťaže a aukcie. Aby sa udržal aj naďalej našim dodávateľom, bol ochotný znížiť ceny.

Elektronicke aukcie realizovali tieto pracovníčky NsP: Mgr. Eva Lukáčová, vedúca nemocničnej lekáre, uskutočnila 49 aukcií (vstup. cena 1 069 781 eur, t.j. 32 228 234 Sk) s priemernou úsporou 7,88 %. Iveta Sluchová, vedúca

giment Bojnice ocenil výsledky NsP diplomom „Dlhodobý partner“ a všetky pracovníčky boli odmenené diplomom „za prípravu, realizáciu a administratívne elektronickej aukcií v roku 2010.“ Touto cestou sa chceme aj my poďakovať WELL managementu za spoluprácu, ohotu a ústretovosť pri usmerňovaní a pomoci.

Súčasná slovenská vláda kritizuje spôsob verejného obstarávania na určitých štátnych inštitúciách a pohráva sa s myšlienkou zaviesť povinné uskutočňovanie elektronickej aukcií v procese verejného obstarávania. V porovnaní so štátnymi inštitúciami, ako aj štátnymi nemocnicami sme malá organizácia, ale zamyslime sa. Nepodarilo sa nám predbehnúť dobu?

Božena BORKOVÁ,
samostatný referent
pre verejné obstarávanie

Jubileum v odpovediach

Odpovede na otázky z minulej ankety: - Sprievodný kultúrny i odborný program 8. apríla je na 1. strane. Na akadémii vystúpi s hudobným programom žiaci a učiteľia ZUŠ z Bojníc.

- História nemocnice približujeme vo fotografiách a spomienkach v jubilejnej knihe i v časopise Nemocnica. Okrem toho vzniká aj videoprezentácia nemocnice a prezentácia v regionálnych novinách v čase (pred 8. aprílom).

- Do prípravy podujatia bol zainteresovaný podstatne širší kolektív ľudí než len oficiálna pracovná skupina. Svojím dielom prispeli aj primári, odborníci útvary a emeritní primári, zamestnanci (tí napr. navrhovali, koho pozvať a oceniť za jednotlivé oddelenia).

- Jubilejná publikácia má ako jeden z cieľov priblížiť rozvoj jednotlivých medicínskych odborov a ostatných zložiek nemocnice, históriu zdravotníctva i konkrétne NsP, priniesť fotografiu i bohatstvo dokumentov a fotografií, ktoré približia dôležité udalosti i predstavujú súčasné pracovné kolektívy. Snaha vystihnúť všetko podstatné teda je; hoci môže byť vecou subjektívneho pohľadu, čo je podstatné a čo menej. Cieľ je o.i. ukázať, že na nemocnicu, teraz už NsP, máme mnoho dôvodov byť hrdí.

- Publikácia vyjde v náklade 1500 výtlačkov, bude mať aj farebnú prílohu, dostanú ju všetci pozvaní účastníci jubilejných podujatí a súčasní zamestnanci, ktorí pracujú v NsP 25 rokov a viac. Ďalší zamestnanci budú mať možnosť kúpiť si ju za symbolickú cenu.

- Vedúcim autorského kolektívu knihy je emer. primár MUDr. K. Schmidt, spolupracovali primári a vedúci oddelení a zložiek NsP, materiál posúdili: MUDr. Ladislav Gerlich, MPH, MUDr. Miroslav Götzl a MUDr. Mária Hrdá.

- Snahou vedenia NsP je priblížiť podujatia a jubileum zamestnancom. Pokiaľ to bude možné zorganizovať s ich pracovnými povinnosťami, okrem pozvaných budú víťania aj akadémii i na spoločenskú večeru aj ďalší zamestnanci (terajší alebo minulí). Okrem toho bude práve 8. apríla pre našich zamestnancov pripravený v jedálni NsP slávnostný obed. (ba)

ANKETA

Hana Bobulová, pracovníčka ekonomického odboru: Som členkou odborov od nástupu do zamestnania, môžem teda porovnávať ich úlohu. Kým v predchádzajúcom období (pred r. 1989) išli odbory ruka v ruku so zamestnávateľom, dnes je situácia oveľa zložitejšia.

V súčasnosti nie je ľahké zosúladiť požiadavky zamestnancov s možnosťami nemocnice pri uzatváraní Kolektívnej zmluvy, jednaniach o starostlivosti o zamestnancov, či organizovaní podujatí. Práve preto by som chcela poďakovať odborovej organizácii za jej prácu. Najmä chceme vyzdvihnúť kultúrnu komisiu, menovite p. Hankovú, ktorá už niekoľko rokov organizuje poznávacie zájazdy. Ich program je vždy výborne zostavený a človek pri nich pookreje.

Alena Šestáková, referentka prevádzkového odboru (VHC): Nakoľko nie som členkou odborov, ťažko sa mi k ich práci a aktivitám vyjadruje.

V súčasnej dobe, keď je vedenie nemocnice pod tlakom zriaďovateľa a vlády, ťažko niečo vydobýť pre zamestnancov. Vážim si prácu všetkých aktívnych členov odborov, ktorí sa snažia v súčasnej hospodárskej a ekonomickej situácii v zdravotníctve (ale aj v inom rezorte) urobiť niečo pre ľudí. No čo sa týka obhajoby zamestnanca, nezmôžu nič, keď chýbajú finančné prostriedky. Odbory sú v protiváhe k vedeniu nemocnice ohľadom záujmov zamestnancov. Všetko závisí od toku financií z poisťovní a od rozhodnutí riaditeľa zariadenia.

Čo sa týka aktivít, ktoré usporiadajú odborári, sú pre zamestnancov relaxom, aj keď nie vždy je o ich činnosť záujem zamestnancov. Tým, že klesol počet členov odborov, klesli aj finančné prostriedky, takže podujatia sa uskutočňujú len v rámci finančných možností odborov.

Zdenek Briatka, kuričoperátor RS: Od roku 1976 som členom odborov. Do roku 1991 som pomáhal organizovať športové akcie. V našej organizácii som od roku 1992. V tomto období sú odbory

určite dôležité, hlavne zastupujú práva zamestnancov, v rámci možností. O činnosti odborov u nás som dostatočne informovaný. Je chvályhodné organizovanie poznávacích zájazdov, spoločenských stretnutí jubilantov.

Jozef Horváth, vodič hospodárskej dopravy, prevádzkový odbor: Som členom odborov u nás od roku 1992, ale aktívne sa nezapájam do ich činnosti. Aktivitu odborov bolo v minulosti viac cítiť pre radových zamestnancov (kultúrne podujatia, športové akcie, akcie pre deti a pod.). V súčasnej dobe sa mi to ťažko hodnotí, nakoľko už nemám malé deti, ale tým nechcem znehodnotiť prácu aktívnych funkcionárov odborov.

Do budúcnosti si myslím, že odbory (v celom našom hospodárstve) nebudú plniť svoj účel, nakoľko im to nedovolí ekonomika štátu.

MUDr. Darina Hrabovská, zástupca primára psychiatrického oddelenia: Nie som odborovo organizovaná, ale myslím si, že ak je odborová organizácia životaschopná - ak má zanietených ľudí,

bezúhonných, spravodlivých, vedomostne na úrovni, ktorí vedú a chcú hájiť záujmy iných, je potrebná.

V Ústave SR je zakotvené právo slobodne sa združovať na ochranu svojich hospodárskych a sociálnych záujmov a práve odborové organizácie sú tie, kde môžu zamestnanci svoje záujmy presadzovať. Vznikli hlavne pre zlepšenie podmienok práce, na spravodlivé odmeňovanie za vykonávanú prácu, aby presadzovali záujmy zamestnancov (mzdové, pracovné, sociálne...)

Zamestnanci majú právo na informácie o hospodárnení, na spoložehodovanie so zamestnávateľom, na zhlbovanie kvalifikácie aj na možnosť event. právneho zastupovania zo strany odborov. Myslím, že snahou odborov je dosiahnuť maximálne priateľské mzdy a najlepšie pracovné podmienky. Čím väčšia bude členská základňa, tým viac sa môžu presadiť požiadavky zamestnancov u zamestnávateľa.

Prípravil: (ba)

V decembri sa v našej nemocnici uskutočnilo pokračovanie vzdelávania s témou Úvod do stresu a komunikácie. Cieľovou skupinou boli tentoraz pracovníci z centrálnych operačných sál ako aj vybrané chirurgické odbory. Na požiadanie riaditeľstva vzdelávanie pripravili a viedli dvaja psychológovia Mgr. Katarína Lukáčová (interná zamestnankyňa, psychologička z psychiatrického odd.) a Mgr. Ivan Sopoliga, vojenský psychológ a externý spolupracovník z Ban. Bystrice.

Vedenie nemocnice už dlhodobo vníma vysokú pracovnú záťaž a mimoriadne pracovné nasadenie všetkých jej zamestnancov. Na jednotlivých oddeleniach sa ošetrovateľské tímy snažia o čo najlepšiu starostlivosť hospitalizovaných pacientov. Často sa stáva, že pri tom zabúdajú na seba a potláčajú tak svoje základné potreby. Riaditeľstvo nemocnice má síce úzko limitované možnosti, ako sa starať o zvyšovanie spokojnosti zamestnancov, ale aj napriek tomu, má záujem prispievať k zvyšovaniu kvality pracovných podmienok a uľahčovať tak túto náročnú prácu.

Pôvodný zámer bol prejavíť pochopenie zamestnancom, ktorí znášajú vysokú pracovnú záťaž, poskytnúť im informačnú podporu, ukázať im možnosti zvládania záťaže a následného stresu, spôsobov správania, ktorými sa dá stres zvládnuť, čo pomáha a čo nepomáha a stres zhoršuje. Súčasne mali účastníci získať informácie o komunikácii vo vypätých situáciách, aby sa dozvedeli o vhodných a nevhodných spôsoboch a pod. Osobitne dôležité je ale to, že vzdelávanie nebolo teoretickou prednáškou, ale formou zážitkovou. Vlastnou skúsenosťou a zažitím mohli získať nástroje na zvládanie stresu a zlepšenie komunikácie. Súčasťou odborného vzdelávania sa tak stal nácvik uvoľnenia psychického napätia a voľný priestor na „vyplavenie napätia“ slovné - rozhovorom, diskusiou.

Výber pracovníkov padol na COS rozhodnutím porady, pretože vyradením z „rizika“ im zanikol nárok na rekondičné pobyty a ďalšie benefity. Teda v rámci preventívnej starostlivosti im bolo zabezpečené takéto netrídne vzdelávanie. Očakávaným efektom bolo aj zlepšené porozumenie všetkých pri operačných výkonoch, zlepšená pracovná komunikácia a zníženie „komunikačného“ napätia negatívne ovplyvňujúceho pracovné podmienky ako také.

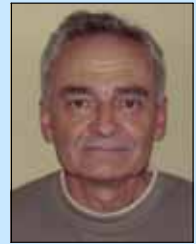
V jednoduchom prieskume sa účastníci vyslovili, že boli veľmi spokojní s kvalitou školenia, ktoré im prinieslo uvedomenie si vlastnej hodnoty, vlastných potrieb a kvitovali možnosť „vyrozprávať sa“ z nahromadeného napätia, ocenili situáciu, keď boli vypočúť a mali možnosť navštíviť odbúranie stresu. Z reakcií však zaznelo aj nepochopenie účelu a zmyslu tohto vzdelávania, čo sa potom vysvetlilo jeho nedostatočným uvedením a očakávaním. Nesprávnym podaním bolo školenie odmietané a spochybňované.

Týmto odborným vzdelávaním sme chceli prispieť k zlepšovaniu pracovnej atmosféry na niektorých stresom exponovaných pracoviskách a zníženiu komunikačného napätia medzi nemoc-

alizáciou týchto programov deklaruje, že im záleží na zamestnancoch, uvedomuje si, aké náročné je dnes vykonávať zdravotnícke povolanie a že okrem platového ohodnotenia je tu iná rovina, ako zlepšiť postavenie zamestnancov. Z pohľadu zamestnancov je to najmä o ľudskom „rozmere“, to je to, čo je nám vlastné a jedinečné a súčasne dávajúc aj toho, čo nám je ľudom spoločné. Je to pocit spolupatričnosti, o ktorý dať niečo osobné, čo dávame nezištné len z prostého dôvodu, že sme ľudia.

Osobne som presvedčený, že nech by boli dôvody našich stretnutí so zamestnancami vedené akýmkoľvek pohnútkami, pre mňa (a myslím, že aj kolegytú Mgr. Lukáčovú) je najdôležitejšie, že sú.

Predstavujeme nových vedúcich pracovníkov

MUDr. Ján Ižo, 58 rokov, primár urologického oddelenia NsP v Bojniciach. Absolvoval LF UK v Bratislave (1976), atestácia I. st. z odboru urológie (1980), atestácia II. st. z odboru urológie (1986), certifikovaná kvalifikačná skúška z invazívnej urológie USG (2009).

Pre dlhodobú práceneschopnosť primára I. Keruma som ako jeho zástupca viedol oddelenie od januára 2010. Spolu s MUDr. Čechom sme museli pracovnými výkonmi kompenzovať 2 chýbajúcich lekárov (okrem primára i MUDr. Duranku, ktorý odišiel na Urologické oddelenie FN v Nitre).

Napriek personálnemu oslabeniu sme v spolupráci s chirurgmi a s podporou námestníka pre LPS uviedli do praxe laparoskopické operácie obličky. Okrem toho sme si osvojili techniku plastickej náhrady dlhšieho úseku panvového močovodu, využívajúc mobilizáciu steny močového mechúra a zdokonalili sme sa v invazívnej sonografii natoľko, že sme mohli začať s antegrádnym zavádzaním ureterálnych double pig tailov cestou punkčnej nefrostómie.

V auguste vlaňajšieho roku sa nám zlepšila personálna situácia príchodom Dr. Belianskej. V januári tohto roku som prevzal vedenie oddelenia i, de iure“.

Chceme pokračovať v laparoskopických operáciách a po doplnení chýbajúceho inštrumentária (drviča močových konkrementov) odstrániť ureteroskopicke konkrementy z močovodu.

Veríme, že sa nám podarí získať novú elektrochirurgickú jednotku, ktorá uľahčí endoskopické operácie na prostate a v močovom mechúre. Vážime si záujem zo strany vedenia nemocnice o rozvoj oddelenia, prejavujúci sa v plánovaní nákupu nových technológií a inštrumentária.

K zdokonaľovaniu poskytovanej starostlivosti našim pacientom je potrebná aktívna účasť všetkých mojich spolupracovníkov, preto je mojím cieľom prispievať k pozitívnej atmosfére na pracovisku, byť otvorený k návrhom na zlepšenie organizácie práce a odstráneniu nedostatkov. Želám si, aby sme v budúcej ankete spokojnosti zamestnancov opustili pelotón nespokojných a našli vo svojej práci naplnenie a zadosťučinenie.

Potešujúca správa o ľuďoch

nicou a zamestnancami. Myslíme si, že vytvorenie priestoru pre ľudské stretnutie tesne spolupracujúcich kolegov, na inom mieste a trochu inak, ako sa bežne pri práci stretávajú, môže byť malým úvodným krokom. Cieľom tohto projektu bolo poskytnúť preventívnej starostlivosti a podpory zamestnancom pri ich nadmernej pracovnej záťaži a súčasne vyjadrenie vďaky za vynaloženú prácu v náročných podmienkach.

Celý zdravotnícky systém, ako aj naša nemocnica stojí na pracovných ľuďoch, ktorí ju tvoria. Na záver by sme chceli vyjadriť naše úprimné poďakovanie všetkým zamestnancom (nielen na COS a chirurgických pracoviskách) za vynikajúcu a zodpovednú prácu, za lojalitu a solidaritu, ktorú týmto nášmu zariadeniu preukazujú a maximálnu starostlivosť, ktorú poskytujú pacientom. Ďakujeme.

Ing. Amália UHLIAROVÁ, námestníčka RIZ

Vedenie Nemocnice v Bojniciach sa po vyhodnotení pilotného projektu týkajúceho zníženia pociťovania záťaže v náročnom prostredí poskytovania zdravotníckej starostlivosti rozhodlo pokračovať v poskytovaní tréningov, ktoré sú organizované pre zamestnancov nemocnice na všetkých pozíciách.

Z môjho pohľadu sú tu dve roviny. Prvá je vedenie nemocnice, ktoré re-

Pre mňa je dôležité to stretnutie, v rámci ktorého sa navzájom obohacujeme najmä ochotou a schopnosťou počúvať a prijímať iný názor v tom zmysle, že mám na danú vec iný názor, akceptujem odlišný, ale pritom neskrývam svoj. To nie je v dnešnej dobe bežné. Osobne si myslím, že tieto školenia majú význam pre zamestnancov, pacientov aj vedenie nemocnice. A to preto, že všade je podstatný ľudský faktor. V dobe, keď sa stále sledujú najmä ekonomické parametre, sa nám niekam vytratil tento ľudský rozmer a pri tom to nie je „investícia“, ktorá by príliš zaťažila rozpočet nemocnice. Zamestnancov to stojí čas, ktorého máme akoby stále menej, ale keď sa nad tým zamyslíme, ako ho trávim, zistíme, že tiež to nie je až taká náročná investícia na čas. Investovať do ľudí je pridaná hodnota, ktorá sa vráti každému v jeho osobnostnom rozvoji, v menej frustrujúcom prežívaní súčasného stavu zdravotníctva, v zlepšujúcom sa správaní k pacientom, možno v lepšej pracovnej spokojnosti.

V tejto nemocnici som stretol ľudí, pre ktorých práca v nemocnici nie je povolaním, ale poslaním, a to bolo po tých stretnutiach veľmi potešujúca správa, okrem vedomia toho ľudského rozmeru, ktorý som očakával a, samozrejme, aj dostal.

Mgr. Ivan SOPOLIGA, psychológ

Naši jubilanti

JANUÁR 2011

Životné jubileum 50 rokov:

Mária Mokrú, hematologicko-transfuziologické oddelenie

Bibiána Bakytová, chirurgické oddelenie

FEBRUÁR 2011

Životné jubileum 50 rokov:

Jana Ďurtová, oddelenie klinickej biochémie

Zdenka Kršiaková, OAIM

Poďakovanie

Chcela by som vyjadriť maximálnu spokojnosť a poďakovanie za postup počas operácie anesteziológovi MUDr. Jurajovi Chovanovi, operatérovi MUDr. Romanovi Velickému (ktorý bol aj ošetrovateľským lekárom), ako aj celému oddeleniu chirurgie „E“ za kvalitnú prácu a seriózný prístup k pacientom.

Ostávam s pozdravom

Ivica Čertíková

Podakovanie

Chcel by som poďakovať nemocnici v Bojniciach, konkrétne gynekologickému odd., primárovi MUDr. J. Ďurčenkovi, MUDr. Martinovi Hudecovi, MUDr. Mifkovej, primárke detského odd. MUDr. Pilarovej a celému oddeleniu šestonedelňu a novorodeneckému oddeleniu za pomoc, ochotu a starostlivosť pri narodení našej dcéry Natálky Kiabovej zo dňa 3. 2. 2011.

Ing. Peter Kiaba s rodinou

Poďakovanie

Vážený pán riaditeľ!

Touto cestou by som sa veľmi rada poďakovala pánu primárovi krčného oddelenia MUDr. Jozefovi Beňovi.

Na krčnom oddelení som ležala prvýkrát a prvá z rodiny. Podrobila som sa nie všednej - podľa lekárov dosť zložitej operácii, ktorá trvala tri hodiny. Pooperačný priebeh, ako aj celý pobyt na oddelení sa dá posúdiť ako „vysoko kvalifikovaný“. To znamená celý personál, od p. kuchárky cez zdravotné sestry po lekárov. Ich jemný a milý prístup k pacientom.

Moja operácia, na radosť mojich najbližších, bola aj úspešná bez hist. zmien. Právom si pán primár MUDr. Beňo zaslúži poďakovanie, ktoré mu, prosím, odovzdajte v mojom i Vašom mene. Prosím s dopisom: "Jeho láskavému srdcu a zlatým rukám nech sa ešte dlho darí!"

S vďakou pacientka S. Chudá, 71-ročná, s 2 deťmi, 4 vnúčatami, 2 súrodencami a veľkou rodinou

Z príhovoru riaditeľa NsP na novoročnom ...

» » »

barkódov, čo umožní spresnenie a efektívnejšie práce so vzorkami materiálu. Na OKB sme okrem toho inštalovali novú centrifúgu a veľkokapacitnú chladničku, nový analyzátor na sérológiu, elektroforézu bielkovín, nový osmometer, na Unikliniku sme zakúpili reader na rýchlovyšetrenie CRP pre potreby praktických lekárov. Na HTO sme zaviedli novú metodiku stanovenia D-dimérov, testujeme vyšetrenie ACP-rezistencie a prevzali sme funkciu krvnej banky a imunohematologického laboratória aj za nemocnicu v Handlovej.

V ošetrovatelstve sme sa v rámci surveillance nozokomiálnych nákaz venovali kontrolám hygienicko-epidemiologického režimu oddelení, svoje skúsenosti a výsledky sme okrem vnútroštatného seminára prezentovali aj na VI. Medzinárodnom kongrese NN v Brne, za čo chcem poďakovať námestníkom MUDr. J. Belanskému a PhDr. I. Pastierikovej a ved. laborantke OKM RNDr. I. Beňušovej. Pokračovali práce na štandardoch starostlivosti (v r. 2010

bolo vypracovaných 79 zdravotníckych a 110 ošetrovateľských štandardov), a práce na ošetrovateľskej dokumentácii v NIS.

V tomto roku sa budeme usilovať prijať čo najväčší počet mladých lekárov, absolventov štúdia medicíny, chceme realizovať odložený projekt doplnenia výbavy RDG pracovísk s nepriamou digitalizáciou a PACSom, spolu v plánovanom objeme cca 550 tis. eur z kapitálov TSK. Budeme pokračovať v údržbe a opravách budov, zdravotnej a strojnej techniky. Neľahká úloha hľadania zdrojov na financovanie rekonštrukcie monobloku a rozvodov inžinierskych sietí nám z minulosti zostáva ako čierna mora.

Vážené kolegyně a kolegovia, onedlho sa naša nemocnica dožíva päťdesiatky. Jubileum chceme dôstojne oslaviť a využiť túto príležitosť na posilnenie sebavedomia, vnútornej súdržnosti a zdôraznenia svojho významu pre okolie v týchto ťažkých časoch.

Záverom mi dovoľte poďakovať vám za prácu vykonanú v r. 2010, za vašu

vynaloženú námahu, za kolegialitu a lojalitu k potrebám nemocnice.

V nastávajúcom, jubilejnom roku, si želáme rozvoj nemocnice a jej odborných medicínskych činností v prospech pacientov a sebarealizácie našich ľudí - nech nám pribúda ľudí, presvedčených o potrebe a rozvoji bojnickej nemocnice. Spoliehajte sa na vzájomnú pomoc, záujem a podporu.

Nech tento rok prežijeme v zdraví, pohode a vzájomne užitočnej spolupráci.

Darček k jubileu

Vážení čitatelia,

toto pred jubilejné vydanie nášho časopisu vychádza vo farebnej úprave, ktorá je darom Agentúry IN v Martine Nemocnici s poliklinikou v Bojniciach k jej krásnemu jubileu. Želám jej a jej pracovníkom energiu prekonať nepriaznivé obdobie a ďalej úspešne pokračovať v plnení jej a ich ušľachtilého poslania.

PhDr. M. Beňadik-Agentúra IN

Malá spomienka na koniec minulého roka. Radosť detí a spokojnosť matiek z radosti detí bola dostatočnou odmenou všetkým zúčastneným.

Poďakovanie patrí najmä sponzorovi Rudolfovi Cigerovi z nadácie "Slniečko deťom" ktorý zorganizoval mikulášske prekvapenie s nádielkou darčekom pre deti hospitalizované na detskom odd. (ap)

Poďakovanie

Dobrý deň, pán riaditeľ!

Týmito pár riadkami by som sa chcela poďakovať pánu doktorovi Kotríkovi z interného oddelenia-ženy. Ďakujem mu za profesionálny a hlavne ľudský prístup k mojej dcére Andrei, ktorá u vás ležala. Ja viem, že v tejto hektickej dobe je veľmi ťažko udržať si dobrú náladu a empatický prístup k pacientom. Pán doktor Kotrík má všetky tieto vlastnosti a veľmi pekne sa mu chcem týmito pár riadkami poďakovať a popriať mu do budúcnosti veľa trpezlivosti (ktorú preukázal) a hlavne profesionalitu a pozitívny prístup k pacientom.

A ešte by som sa chcela poďakovať aj Vám, Vaša návšteva moju dcéru vždy pozitívne naladila. Ďakujem veľmi pekne! S pozdravom

Jana Masaryková, Bojnice

Masarykova liga proti TBC v Prievidzi - Jej podujatie z r. 1932-33 približuje snímka, na ktorej je i okresný náčelník Dr. Ján Novák, okr. úctovník p. Nedeljak, člen okr. zdravotnej rady prof. J. Žirko, pani Polerecká a pán Polerecký ai. Snímky: súkr. archív Evy Chudej

V prvej účelovej budove zdravotníctva v Prievidzi - Sociálno-zdravotnom (neskôr Okresnom) ústave na Hurbanovej ul. sídlila poradňa pre matky s deťmi, trachómová stanica i Masarykova liga proti TBC. Na snímke z r. 1946-48 sú o.i. hore pani Šomorová, R. Habuda, dolu v strede pani Vráblová a Sabolová.

Reminiscencie 1961-2011

Reminiscencie 1961-2011

Transfuziológia - vznikla u nás len v roku 1949, Okresná transfúzna stanica v Handlovej v roku 1954. Na prvý odber prišlo 11 darcov. Prvou prednostkou bola MUDr. Oľga Budínská, po jej odchode po roku zastupoval MUDr. Rehtorík, od 1. 12. 1957 bol menovaný MUDr. Jozef Hulaj. Vrchnou sestrou bola od začiatku Mária Polakovičová.

Dostal som umiestenku do Nitrianskeho kraja. Bol to rok 1953, ťažké roky, stalinské obdobie... Nuž som sa hlásil na KNV v Nitre. Tam bolo ťažko nájsť byt, preto som sa pýtal do Komárna. Súhlasili, tak som sa ocitol v Komárne. No bolo to ťažké býval som u matky jednej medickej - oni nevedeli ani slova po slovensky, ja zas ani slovo po maďarsky... Keď som šiel prvý raz do roboty, z ničoho nič ma v autobuse legítimovani žandári, ani som ruku nemohol zdvihnúť, takí sme boli natlačení. Keď sme vystúpili, podávam im občianku a oni, že idete s nami. Vyšli sme kamsi na poschodie, jeden zavrel mreže a založil zámku... Šiesti sa ma pýpýtovali a stále to isté. Až potom som zistil, že sú od ŠTB. Ale nemali na mňa nič. Zavolali riaditeľovi nemocnice a ten im potvrdil, že som, kto som a že ma potrebujú nuž ma prepustili a ešte sa mi aj ospravedlnili. Nebolo to nič príjemné. V tej dobe... Vtedy si mohli robiť, čo chceli.

V Komárne som bol asi šesť mesiacov. Po týždni práce som dostal pohotovosť pre 16 oddelení! Ale robili sme len život zachraňujúce výkony. V žiadosti o preloženie som uvádzal, že chcem ísť do Bratislavského kraja (Trenčín), alebo do Žilinského (Dubnica) alebo do Nitrianskeho (Topoľčany). Tak ma dali do toho posledného - do Handlovej... A dnes už viem, ako to bolo - náhodou. K inému lekárovi si členka distribučnej komisie na poverenie poznačila na chrbát mojej (miesto jeho) žiadosti „Handlová“. A vraj Súdruh Hulaj chce ísť do Handlovej. Ja hovorím nechcem, ja ani neviem, kde je Handlová! Tak že to vraj prepíše ale neprepísala a preložili ma do Handlovej. Nebyť tohto omylu... Po nástupe som bol dva roky na gynekológii, potom dva roky na vojencine. Potom som tri mesiace zastupoval lekára, ktorý odišiel na škole na internu, a potom som prešiel na už rozvíjajúcu sa transfúznou stanicu.

Na gynekológii v Handlovej sme boli len dvaja lekári na 110 000 obyvateľov, takže sme boli v práci alebo sme slúžili skoro stále. Obdeň služba, zadarmo.

Sestra sa ma raz pýta: Pán doktor, kedy vy vlastne spíte? Nikdy, hovorím... Aj to tak skoro bolo. Niekedy som aj udrel plecóm do steny na chodbe, čo som sa zapotácal... Najhoršie bolo, keď som ledva zaspal a už ma budili. Priviezli tri rodičky, jedna porodila už v sanitke, druhá vo výťahu... Alebo som kvôli pôrodom zmeškal večeru - hovorím si dobehnem to pri raňajkách, ale zas priviezli ďalšie prípady... Stalo sa, že som odviezol za víkend aj 22 pôrodov. Koľkokrát, keď som zas bežal po schodoch, nadával som sám sebe, prečo som si vybral práve tento odbor...

Ne - náhody primára Jozefa Hulaja

Keď som robil v Handlovej na ženskom oddelení, mal som na starosti aj transfúznou službu, ale len do tej miery, že tam bol krvný sklad a raz do týždňa sme dostávali z Nitry krv podľa objednávky. Patrili sme vtedy do Nitrianskeho kraja. Keď sme potrebovali krv akútne, museli sme vyslať sanitku do Nitry a oni nám doviezli, takže boli dve cesty.

Na transfúznej stanici nás bolo spolu 5, jedna jediná sestrička robila aj labo-

rantku, vyšetrovala darcov, vydávala krv a robila aj krvný sklad. Jedna sanitárka pripravovala darcov na odber a starala sa o nich po odbere, jedna robila odber a jedna, čo upratovala, vydávala občerstvenie. Pred odberom dostali čas a sucháre, o odbere zas dva párky, dve zemle alebo rožky, kávu a dva deci vína stálo to všetko 9 korún. Aj ja som dával krv, tuším asi 26-krát. To prišla sestra pán primár, potrebujeme urgentný odber koho budem hľadať, vy máte nulku...

Okresná transfúzna stanica v Handlovej bola v prerobenom nemocničnom byte. Celé dva roky to budovali, stále tam niečo chýbalo. A vtedy ešte neboli laborantky, ale zdravotné sestry, len s dvojročnou školou, ale to boli také vynikajúce kádre, že až do konca môjho pôsobenia tu robili ako vrchné sestry. Jednej povedali, ty budeš robiť hematológiu, ty budeš robiť biochémiu, primár-internista im to raz ukázal a ony si to na školeniach doštudovali a všetko boli schopné samostatne robiť. Už som bol nejaký čas v Handlovej, keď sme dostali z Nitry prvú laborantku.

Býval som najprv v jednej izbičke v budove gymnázia. Ale potom sa nám narodila dcéra a ja raz hovorím vrchnej: Ja už takto nemôžem bývať, pôjdem asi

aj šéfovi civilnej obrany a keďže my sme boli taká prevádzka "dôležitá pre mier", o tri mesiace som dostal byt na Bojníckej ceste.

V čase otvorenia nemocnice som bol predsedom OV ČSČK, takže som sa na tom zúčastnil.

Vtedajší vedúci zdravotného odboru ONV MUDr. J. Paule hovoril, že veď sa všetko z Handlovej prevezie do Bojníc. Ale staré veci do nového špitála?... Tak tie plánované prevozy škrtol a okrem toho, čo tu už Chirana pripravila: chladničky, mikroskopy, laboratórne stoly... o ostatné sa muselo ešte raz požiadať, naplánovať financie a trvalo to pol roka, kým to sem prišlo a až potom sme sa mohli sem s transfúzkou nastahovať. Tí, ktorých dr. Paule postahoval skutočne z celého Slovenska, tu už boli ako primári a keďže nemocnica ešte naplno nefungovala, chodili po skladoch, zhľadali, čo sa im zide a zariaďovali svoje oddelenia. A ja som nemohol, pretože som musel držať prevádzku - v Handlovej bolo interné aj v Bojniciach, tam bola chirurgia aj tu bola... Len jeden deň som mal voľnejší, vtedy som prišiel sem. Aj to som išiel z Prievidze pešo, lebo v autobusoch sa nik nevyzval. Raz ma zaviezol autobus až do Opatoviec... Nikde nebolo nič napísané. Nuž som išiel radšej peši takou úzkou cestičkou, lemanou stromami, každé druhé-tretie auto ma ostriekalo... Ale došiel som. A sám som si na vozíčku prevážal stoly, stoličky...

Keď sme sa mali už po pol roku sťahovať, všetko sme si nachystali, urobili sme si väčší odber, všetkých sme upozornili, že sa budeme sťahovať a na druhý deň sme už mali inštruovaných darcov, že majú prísť do Bojníc. Prišlo ich v prvý deň asi 60. A niektorí boli aj radi, že nemuseli cestovať napr. z Prievidze do Handlovej, alebo z Valaskej Belej to bolo strašne ďaleko. Odtiaľ keď viedli rodičku, kým prišli z lazov k telefónu, potom sanitka... trvalo aj tri-štyri hodiny, kým ju doviezli do nemocnice.

Prvým riaditeľom bol MUDr. F. Kamenický, predtým vedúci zdravotného odboru KNV v Nitre, on si vybral toto miesto a to bol vynikajúci pediater. Pediatria bola vtedy ohromne silná, z nej boli traja primári dr. Kamenický, dr. Chmelo (bol primárom v Lipt. Mikulášii a zato, že nechcel zložiť krížiky zo stien na oddelení, ho vyhodili) a Kamenický ho vzal robiť na ambulanciu, lebo inak nesmel robiť. No v skutočnosti tu potom aj hodne prednášal. A tretím bol dr.

Dokončenie na str. 8

Zľava: riaditeľ NsP (1966-73) dr. Emil Ivica, primár IITO (1961-91) dr. Jozef Hulaj a primár patológie (1960-99) a predseda ČSČK v nemocnici dr. Karol Schmidt

Jedna z akcií kolektívu HTO - pietny akt polozenia kytice k pomníku oslobodenia v Bojniciach

Ne - náhody primára J. Hulaja

► ► ►

Beňo, ktorý pochádzal tuším z Ilavy a umiestnili ho na východe, no chcel byť bližšie, tak prišiel sem. Riaditeľ OÚNZ dr. Paule sem dotiahol najlepších ľudí, akých mohol získať. Každému sľúbil byť a aj platy ďaleko nad hornou hranicou - a aj dal, aj byty aj platy. Len keď už boli tu nasťahovaní a prišla kontrola, všetko strhla dohru, do normy... No ľudia už nemohli odísť. Paule bol veľkorysý človek, nebál sa ani okresných, ani stranických pánov, povedal si svoje, takže ho asi dva lebo tri razy odvolali. Ale on vedel robiť, takže keď potrebovali, inštalovali ho zas.

Ten skok z podmienok Handlovej do novej nemocnice v Bojniciach bol veľký. Jednak sme mali viac personálu, postupne nás bolo až 22, a aj väčšie priestory. Od začiatku sa tu nekúrilo, na celom tomto oddelení. Volali sme, žiadali..., dokonca ani hlavný staviteľ nemocnice, ktorý tu u nás mal miestnosť, nenašiel chybu. Dva roky sme robili v tej zime. Vonku bolo niekedy aj mínus dvadsať, laborantky nemohli skoro ani nič udržať v rukách. Tak si zohrievali ruky v malom sterilizátore, čo používajú stomatólogovia. Raz prišiel technický námestník o jednej poobede s teplomerom a hovorí, však je tu 11 stupňov! Reku mal si prísť v noci! To sme si len nadýchali, ráno bolo sedem! Tak sme sa stále rozčuľovali a vypisovali, až nakoniec sem zaviedli od kotolne samostatné kúrenie. Potom sa pripojili aj úradníci nad nami a vrátnici. A po ďalších možno dvoch rokoch prišiel jeden staručký pán kotolník a on vám ten hlavný ventil, čo toľkí skúšali a nepohli s ním, on ho pohol a otvoril.

Ale keď sme tu pol roka neboli, pivnice nám zabrala lekárňa. A nie a nie ich potom odňať vyhnaf, nám chýbali sklady. Centrifúg sme mali málo, termostat, ani kvalitné mikroskopy sme nemali, len také staršie, hlbokomraziaci

Nemocnica - vydáva ako dvojmesačník Nemocnica s poliklinikou Prievádza sa sídlom v Bojniciach vo vydavateľstve Agentúra IN. Šéfredaktor: PhDr. Michal Beňadik. Náklad: 600 ex. Sadzba: Agentúra IN. Tlač: Alfaprint Martin. Distribúcia: NsP. Redakcia: Časopis Nemocnica - Agentúra IN, Škultétyho 1, 036 55 Martin, mibe3377@centrum.sk, T/F:043/430 2881, 0905-945 901. Registrácia: Ministerstvo kultúry SR pod č. EV 1870/08

pult. Vtedy sa všetko plánovalo a bolo treba najmenej dva aj tri roky čakať, kým to prišlo. To bolo zle. Niekedy nám čosi škrtli na riaditeľstve - veď keď sa ozvú, tak im to dáme o rok... Rozhodovali podľa peňazí. Museli sme vyrábať plazmu pre hemofilikov a nemali sme to ako skladovať, krv musela ísť do centrifúg a okamžite sa podávala, lebo za pár hodín by sa bola zničila. Potrebovali sme tu taký pult, čo fahal na mínus 90. Aby sme mohli tú plazmu skladovať. Alebo veľkoobjemovú centrifúgu na pollitrové fľaše. Všetko trvalo strašne dlho. Ja keď som vyšetroval cez imunoelektroforézu, objednal som si dva platinové drôtičky. Škrtli. Tri roky som na ne čakal! Tak bolo, že človek by musel mať dva ľudské životy aby všetko, čo sa naučí, aj v praxi mohol využiť. To bolo trápne.

Od roku 1963 sme tri roky robili výjazdové odbery krvi po obciach. To bola tiež direktíva z Prahy, aby sme sa naučili robiť odbery v teréne, ak by „vypukol mier“, aby sme boli pripravení. Tri dni pred odberom som prišiel aj so sanitárkou, aby sme to pripravili. Niekedy sme vyhadzovali 20-30-ročné strožáky (slamníky) s plesnivou slamou, sanitárka to pozametala, deň pred odberom sme to všetko vydenzifikovali koncentrovaným roztokom a zamkli, aby ta už nik nechodil. V deň odberu prišli naše pracovníčky o pol štvrté ráno a vlačili na auto ťažké kovové ležadlá, termoboxy, skúmvavky... Stalo sa, že prevádzkar zabudol povedať šoférovi a ten neprišiel. Inokedy sa šoférovi pokazilo svetlo na aute. Alebo zabudli objednať autobus, ktorý mal doviezť ľudí z Valaskej Belej. Snehu bolo ale pol metra, telefonoval som kdekade... O desiatej si hovorím, dnes z toho nebude nič. Obvodný lekár nám dal fľašu slivovice, aby sme sa aspoň trochu zohrieli. Ale autobus predsa doviezol ľudí okolo jednej... Tak sme sa do toho pustili, takí veselí, a skončili sme tuším o šiestej. A napokon tí ľudia došli domov okolo 21. h, lebo v tom snehu autobus zišiel z cesty do priekopy a museli ho vyťahovať...

Tie terénne odbery boli naozaj náročné. Ale bola to politická úloha. Niekedy som počul, že sa na nás prišlo pozeráť toľko všelijakých funkcionárov a z vedenia nemocnice, že ich bolo viac ako nášho personálu. No bolo pri tom aj mnoho postransfúzných pyretických reakcií, takže napokon sa od terénnych odberov upustilo.

V roku 1971 vzniklo z OTS Hematologicko-transfuziologické oddelenie NsP. V čase od 16.1. do 21.3.1985 došlo k prestavbe priestorov.

Projektant sa vtedy zrejme s nikým z odboru neradil a niektoré veci boli vyriešené úplne nepochopiteľne. Bola tu jedna široká chodba, ale laborant sa krčil v kúti. Nebola tu šatňa, predstavte si keď tam bolo 80 párov topánok, šero... občas sa niekto prihlásil, že mu ostali len také staré... Tak sme mu napísali akože platený odber za 200 korún, vtedy stáli topánky 120 korún..., aby si mohol kúpiť nové. Mali sme evidovaných do 3000 darcov.

No tam bolo veľa baníkov a za nástup na jednoročnú brigádu do bane sa vtedy dávalo 200 Kčs, takže to mnohí využívali, fluktovali... A nám sa začali vracaf pozvánky s poznámkou „adresát neznámy“, aj 20-30 naraz. Keď sa z jednej adresy vrátila pozvánka viackrát, poznačili sme si to a ja som to všetko posielal na okresný výbor Červeného kríža. Oni boli povinní osobne navštíviť ľudí na tých spochybných adresách, ale asi sa na to vykašľali. Nakoniec to dopadlo tak, že nám zostalo v evidencii len 230 darcov. Viete, čo to je pre dve nemocnice? Volali sme niektorých znovu aj po 4 týždňoch, mali sme aj takých, čo sme ich volali už po 2 týždňoch... A ešte ma tajomníčka OV ČSČK udala na okres, že im vyraďujem darcov...

Rozvoj zdravotníctva, transfuziologie i darcovstva krvi postupne viedol k podstatnému poklesu úmrtnosti rodičiek na vykrvácanie i novorodencov pre nedostatok krvi. Kým r. 1951 bola dojčenská úmrtnosť 133,7 promile, r. 1954: 58,3 prom. a r. 2008: 4,09 prom.

Ja si pamätám ako dieťa, mama mi každú chvíľu hovorila tá a tá vykrvácala pri pôrode. A to sa stávalo povedzme pri 4.-5. pôrode, keď bola maternica už unavená a po pôrode sa sama nestiahla a neuzavrela cievy. Keď sa to včas nezistilo, rodička v priebehu pár minút vykrvácala. Alebo keď nedošlo k pôrodu placenty, lebo bola prirastená.

Dobre sme spolupracovali s dr. Chmelom, to bol tiež vynikajúci pediatr. My sme tu napr. urobili 157 ex-

angvinačných transfúzií; to inak mohli robiť len krajské nemocnice. Slo o prípady nezahody krvi medzi matkou a plodom, tie deti predtým obvyčajne na tretí deň umierali, ak sa neurobila transfúzia. Riaditeľ MUDr. Kamenický trval na tom, aby sme to robili aj my. Tuším len dve deti z tých 157 exitovali, ostatné sme tým zachránili. V rámci Stredoslovenského kraja som ako prvý zaviedol autotransfúzie. Ja som bol sám doktor a vyšetroval som 17 systémov, každý má niekoľko krvných skupín. Toľkorobilien krajské alebo fakultné nemocnice, okresné nie. Záležalo to na iniciatíve človeka; to sme robili len my a v Lučenci, inde nie.

Stávali sa prípady zámeny krvi. To bola vážna vec - alebo to poškodí pacienta, alebo dôjde aj k exitu. V každom okrese sa to stalo; ale u nás nie. Pretože v chorobopise museli u nás pri krvnej skupine uviesť aj číslo vyšetrenia krvi a to sa dalo skontrolovať. A aj sa kontrolovalo. Hovorí sa tomu kontrola štyroch očí. Cez deň musia všetko robiť dve, aby sa kontrolovali, v noci sa zas musí všetko viacnásobne sledovať. Alebo - každý kolega sa sťažoval, že v júli a auguste nemá dostatok darcov. My sme sa už od apríla darcov pýtali a poznačili sme si, kedy pôjdu na dovolenku. No a podľa toho sme ich pozývali na odber.

Ja som mal vlastne vždy šťastie na spolupracovníkov. Najradšej z nich spomínam na vrchnú sestru Polakovičovou, s ktorou som začínal v Handlovej a potom prešla so mnou aj do Bojníc. Ona ma učila aj odsávať, to sa vtedy robilo len v Košiciach a ona tam bola dva mesiace na školení a potom to u nás začala. Na každej novej metóde som pracoval mesiac, keď som to mal už ja dobre odskúšané, spísal som to a sestry a laborantky to potom uplatňovali v praxi. A ďalší mesiac zas ďalšia nová metóda... Vrchná bola veľmi precízna, všetko veľmi presne prenášala na personál a do prevádzky.

Dnes som rád, že som v Handlovej zmenil odbor a že som pri ňom ostal, aj keď mi ponúkali prechod na chirurgiu a keď ma na pol roka nahovorili riadiť v Handlovej. Tí, ktorých som som vtedy na ženskom oddelení zaučal, sú už väčšinou aj dvadsať rokov pod zemou. Nebyť toho, že som prešiel na transfúziu, už tu nie som.

Spracoval: Michal Beňadik
Fotografie: archív MUDr. J. Hulaja, kronika HTO a autor

Časť býv. kolektívu HTO, vpredu zľava: laborantky E. Bakytová a V. Chudá, ved. BSP M. Oravcová, primár MUDr. J. Hulaj, vrch. sestra M. Polakovičová, sestra E. Krištofová, vzadu: san. T. Volnerová, M. Berešová, sestra I. Pavličková, lab. J. Mendelová, A. Porubská, MUDr. M. Žarnovičanová, lab. J. Hamalová, vrch. sestra E. Krupová, san. A. Sojková, laborantky A. Oboňová a J. Černová.

Veľké skupiny darcov krvi (aj vyše 100 za deň) prichádzali napr. z Lehoty pod Vtáčnikom.